

Edebiyat Defteri

İsmail Cömertoglu -Yazıları-

Oluşturulma Tarihi:
30 Mayıs 2020 Cumartesi

Yayınlayan:
Edebiyatdefteri.Com
Türkiye'nin Kültür ve Sanat Platformu

HOŞGÖRÜ

HOŞGÖRÜ

Farklılık bize, hepimize doğumdan verilmiş bir hediyedir. Kimsenin doğuştan ırkını, dilini, dinini, milliyetini, derisinin rengini v.b. seçme imkanı yoktur. Bundan dolayı bizden farklı olan herkese, yani dili, dini, etnisitesi, ırkı, kültürü farklı olan herkese saygı göstermek, onların dilini, kültürünü yaşatmasına olanaklar hazırlayarak onlara yardımcı olmak gerekir. Bu insani bir görevdir. İnsanların dilinin, dininin, kültürünün, düşüncesinin farklı olması dezavantaj değil, aksine önemli bir avantajdır. Bu avantajın değerinin bilinmesi ve iyi değerlendirilmesi gerekir. Hepimizin hem başkasından öğreneceği, hem de başkasına öğreteceği çok şeyler, bilgi, beceri ve alışkanlıklar vardır. Her insanda, her toplumda hem iyi, hem de kötü alışkanlıklar vardır. Bizim başkalarından kötü alışkanlıkları öğrenmemiz ve uygulamamız, yaşatmamız gerekmez. Farklı kültürlerin birbirinden etkilenmesi bireysel yaşamı ve toplumsal yaşamı olumlu yönde etkiler, toplumların gücüne güç katar. Kısacası farklılık bir zenginliktir. Bu zenginliğin kıymeti iyi bilinmelidir.

Türkiye otuzdan fazla etnisitenin bir arada yaşadığı bir kültürler mozağıdır. Farklı kültürlerin bir arada yaşamasının en önemli şartı hoşgörüdür. Halklar birbirlerine hoşgörülü oldukları ölçüde karşılıklı güven gelişir ve bağlamda omuz omuza vererek ülkenin gelişmesine ve kalkınmasına, muasır medeniyetler düzeyine ulaşmasına çalışırlar ve bu çabaları ölçüsünde başarılı olurlar. Hoşgörü iyi bir yaşamın ve yaşanılabilir bir dünyanın anahtarıdır. Bu anahtarı doğru zamanda, doğru zeminde kullanmak gerekir. İnsanlar hoşgörüyü hayatları boyunca yaşam içerisinde aileden başlayarak yaşadıkları çevreye ve kültüre, aldıkları eğitime bağlı olarak geliştirirler. Hoşgörü çocuk yaşlarda aileden, anne, baba ve yakın çevreden öğrenilir. Bu anlamda anne, babalar daha küçük yaşta çocuklarına dili, dini, cinsiyeti, milliyeti, ırkı ne olursa olsun herkesin eşit olduğu, aynı değerde olduğu kavratılmalıdır. Okullarda bütün insanların eşit olduğu, hiçbir halkın başka bir halktan üstün olmadığı kavratılmalıdır. Herkesin kendi kültürü, tarihi, milliyeti, bayrağı, ülkesi en iyidir. Çocuklarımıza daha çocuk yaşlarda kimsenin dilinden, sosyal sınıfından, inancından, kültüründen, yaşam biçiminden v.b. dolayı hor görmemesi gerektiğini öğretmeliyiz. Çocuklarımıza başkasına değer vermeyi, onlara saygı göstermeyi öğrettiğimiz ölçüde dünya güzelleşir ve yaşam anlam kazanır. Aksi halde etrafa düşmanlık tohumları ekilir ve dünya, dolayısıyla yaşam çekilmez bir hal alır. Hoşgörülü olduğumuz ölçüde birbirimizi anlayabilir, birbirimize saygı gösterebiliriz. Hoşgörü bizim kendimizle barışık yaşamamıza neden olur. Bize barış, huzur verir, zenginliğimize zenginlik katar.

Dünya çok kocamandır. Bu dünyada hepimize yer vardır. Dünya hoşgörü olmadan, raşizimle, kafatasçılıkla,ırkçılıkla yaşatılamaz, ama hoşgörüyle bu dünyayı daha yaşanılabilir hale getirmek, dünyayı güzelleştirmek ve ileri götürmek mümkündür. İnanıyorum ki dünya hoşgörülü insanların sayesinde ayakta duruyor ve durmaya devam edecek. Bugün eğer dünya yıkılmıyorsa bunu hoşgörülü insanlara borçluyuz. Dünya kendiliğinden ileri gitmez ve yaşanılabilir hale gelmez. Bu anlamda hepimizin yapacağı bir şeyler vardır. Yalnız güzel sözlerle hoşgörü olmaz, bunu davranışlarımıza yansıtmalıyız. Herkesin düşüncelerini, inancını şiddete başvurmadan sözlü veya yazılı olarak belirtmesine tahammül göstermeliyiz. Biz doğru ve iyi davranışlar sergilemezsek dünyayı daha ileriye götüremeyiz.

Azınlıklara karşı hoşgörülü olmalı, onların da başkalarıyla aynı değerde olduğu hiçbir zaman unutulmamalıdır. Hiçbir insan bir başkasından, hiçbir halk başka bir halktan üstün değildir. Her birey, her halk kendi özgücünde en iyidir, en yücedir ama başkasıyla karşılaştırılmaz. Her şeyden önce kendimizi olduğumuz gibi kabul etmemiz gerekir. Aynı zamanda başkalarını da olduğu gibi kabul etmemiz gerekir. Kendimizi olduğumuz gibi kabul etmeyi öğrenirsek, kendimizle barışık oluruz, aynı zamanda başkalarını da olduğu gibi kabul eder ve onlarla da barış ve huzur içinde yaşarız. Eğer kendimizi önemsiz ve değersiz görürsek kesinlikle başkalarını anlamayız, olduğu gibi kabul edip onlara saygı gösteremeyiz.

Hoşgörünün seviyesi çok yüksektir. Bu seviyeye tam olarak ulaşmak kolay değil, Hoşgörü kıskançlığı, önyargıyı, horlamayı, öfkeyi ve kızgınlığı, husumeti kabul etmez. Hoşgörü için sevgi ön koşuldur. Sevginin olduğu ve olduğu yere negatif düşünceye, önyargıya yer yoktur. Sevgi ve hoşgörü siyah - beyaz, sağlıklı - hasta, zengin - fakir arasında ayırım yapmaz. Hoşgörü ve sevgi insanları ırkına, diline, düşüncesine, milliyetine, gelenek ve göreneklerine göre ayırım yapmaz. Bütün azınlıklar ve farklılar bizimle aynı değerdedirler.

Raşıstçe düşünen insanlar kendi küçüklüklerini anlayamazlar ve kendilerini herkesten değerli ve yüksek görürler. Biz her birimiz bu dünyanın küçük bir parçasıyız. Onun için diğer küçük parçaları önemsiz ve gereksiz görmek doğru değildir.

Hoşgörü yaşamımızı kolaylaştırır ve anlamlı kılar ve her türlü zorluğu aşmamıza yardımcı olur. Bu coğrafyada yaşayan halklar, Türkler, Kürtler, Lazlar, Araplar..... geliniz el ele verelim. Güzel yaşam hoşgörülü olan insanların elindedir. Kim olursan ol, hangi halktan olursan ol, hangi milliyetten, dinden olursan ol ben elinden tutuyorum. Sizler de başkasının elinden tutun ve daha güzel bir dünya, daha anlamlı bir yaşamı hep beraber yaratalım. Bu dünyada dövüşsüz, kavgasız, husumetsiz, barış, huzur ve güven içinde kardeşçe yaşayalım.

Evet yaşayalım bu dünyada "bir ağaç gibi tek ve hür, bir orman gibi kardeşesine"Bu zor değil.

YAŞAMAK

YAŞAMAK

Yaşamak çok anlamlı bir kelimedir, hata başlı başına bir dünyadır. Yaşamak kelimesini herkes kendine göre yorumlar ve yaşar. Kimine göre istediği gibi davranmak, gerektiğinde oturmak, gezmek, dolaşmak, oyun oynamak, uyumaktır. Kimine göre sevgilisiyle kol kola, göz göze, yürek yüreğe olmaktır. Sevgilisiyle istediğince gezmek, dolaşmak, alışveriş yapmak, diskolarda dans etmek, dünya turuna çıkmaktır.

Kimine göre ailesiyle, eşi- dostuyla, arkadaşlarıyla birlikte olmak, iyi gününde, kötü gününde onlarla yan yana olmak, onlara manen ve madden yardımcı olmaktır. Sevdikleri için yararlı bir şeyler yapabilmektir, üretebilmektir. Gerektiğinde uykusuz kalmak, aç yatmaktır. Gerektiğinde yemeyip yedirmektir, giymeyip giydirmektir, özcesi almadan vermektir.

Kimine göre gerçek yaşamdan soyutlanmak, kendi kabuğuna çekilmek, kendisini dinlemek, olaylara, hoşnutsuzluklara kulak tıkayıp sessiz kalmaktır. Haksızlıklara, adaletsizliklere ses çıkarmamak, bana değmeyen yılan bin yaşasın demektir. Kendi gemisini yürütüp deveyi amuduyla yutanlara göz yummaktır, bir anlamda hortumcuların değirmenine su taşımaktır. Yolsuzların, huysuzların, hırsızların, düzenbazların sömürülerine çanak tutmaktır.

Kimine göre zorluklara göğüs germek, boyun eğmemektir, nerede olduğunu bilmek, kaç kilo olduğunu bilmek, boyunun ölçüsünü bilmektir. Neyi ne kadar bilip, neyi bilmediğini bilmektir. Nerede nasıl konuşacağını bilmek, nerede, ne zaman susması gerektiğini bilmektir. Önüne hedef koymak, hedefine varmak için inadına gayret etmektir. zalimlerin karşısında, mazlumların yanında olmaktır. Haksızlıklara, hukuksuzluklara karşı çıkmak, meydan okumaktır. Ezenlerin yanında değil, ezilenlerin yanında olmaktır, onlarla omuz omuza hak savaşı vermektir. Gerektiğinde işkence görmek, tutuklanmak, hapis yatmak, her şeyi olan özgürlüğünden olmaktır. Hapiste bile dışarıdakilere yardımcı olmak, destek olmaktır. Kirli savaşa karşı çıkmak, ölümlere canını kalkan yapmaktır. Düzenbazın oyununu bozmak, mücadelenin destanını yazmaktır.

Kimine göre fırsattır, önüne gelen fırsatların kıymetini bilmek, onları iyi değerlendirmektir, dahası yeni fırsatlar yaratmaktır.

Kimine göre yaşamak güzelliştir, mutluluktur. Eğer güzelse, başkaları kendisine gıpta ile bakıyorlarsa budur yaşamak. Eğer karnı tok, sırtı pekse, işleri yolunda gidiyorsa, kendi kendisiyle barışıkça, özcesi mutluydu budur yaşamak. Komşularının sobası tütmezmiş, günlerce aç yatarlarmış, giyecek elbiseleri, yiyecek aşları yokmuş umurunda değil onun. Dünyanın başka bir coğrafyasında hatta yanı başında halklar birbirini boğuyorsa, günahsız çocuklar ölüyorsa, analar oluk oluk gözyaşı döküyorlarsa umurunda değil onun, kendi mutluluğu yeter ona. Başka yerlerde isterse kan gövdeyi götürsün, isterse

Kimine göre yaşamak aşktır sadece. Eğer aşıkıysan, sevgilin varsa, birbirinizi seviyorsanız bu yeter. Sevenlere samanlık seyrandır, gerisi hep yalandır. Aşkın için, sevgilin için zorluklara göğüs gerebiliyorsan, denizleri aşmayı göze alabiliyorsan, aşkın için, sevgilin için canını vermeye hazırsan budur yaşamak..

Kimine göre tecrübelerinden pay çıkarmak, ders almaktır. Her ayağının kaymasında, her düşmesinde bir daha düşmemek için hatasını ve yanlışını içselleştirip ileriye dönük planlar yapmaktır. Acı dolu, yalan dolu, hüznü dolu ve de yeni acılara, yeni hüznülere gebe olan hayatı yaşanılacak hale getirmek için planlar yapmaktır.

Kimine göre Yaşamak, yaşanılan anın, yani şimdinin tadını çıkarmaktır. Yani günü birlik yaşamaktır. Onlara göre dün geçmiştir, yarın nasıl olsa gelecektir. Önemli olan bu günün tadını çıkarmaktır.

Kimine göre elindeki kıymetini bilmektir. Elindeki malların, dostların, tecrübelerin değerini biliyorsan yaşamayı biliyorsun demektir. Kimine göre yaşamak zenginliktir. Eğer varlıklıysan, paran çoksa, katların, yatların varsa, emrinde binler varsa, istediğini yiyip, istediğini giyiyorsan, eller çalışıyor sen yeyiyorsan, bir gömlek almak için bile Parislere uçabiliyorsan anında sen yaşıyorsun demektir. İşçileri sigortasız çalıştırıyorsan, istediğin zaman istediğin işçiyi işten çıkarabiliyorsan yaşıyorsun demektir. Kimine göre elindeki zenginlikleri başkalarıyla, dostlarıyla paylaşabiliyorsan, işçinin, emekçinin alın terinin değerini biliyor ve veriyorsan, insanları sınıfına, sosyal durumuna, etnik yapısına, diline, dinine, inancına.... göre ayırtmıyorsan onları kendinle eşit ve kardeş görebiliyorsan odur yaşamak.

Kimine göre sevgidir yaşamak. Eğer yüreğin sevgi doluydu, doğayı, insanları seviyorsan, daha yaşanılabilir bir dünya için çaba sarf ediyorsan, hoşgörülü olabiliyorsan, dostlarını kırmamaya özen gösterebiliyorsan, bir damlada kıyametleri koparmıyorsan budur yaşamak.....

Yaşamak özgürlüktür, fikirlerini, düşüncelerini, inançlarını zora başvurmadan, şiddet kullanmadan açıklayabilmektir, "Bir ağaç gibi tek ve hür bir orman gibi kardeşçesine" işte budur yaşamak. Özgürlük yoksa yaşamak anlamsızdır. Nasıl ki kanatsız bir kuş uçamıyorsa özgür olmayan insanlar da üretmezler, kendilerine, ailelerine, halkına, ülkesine, insanlığa yararlı olamazlar.

Yaşamak ne değil ki?..... sevgidir, huzurdur, mutluluktur, kardeşliktir, çalışmaktır, üretmektir, ürettiğini dostlarıyla tüketmektir, paylaşmaktır, haklarını savunmaktır, kendine, halkına, ülkesine, insanlığa yararlı olmaktır. Özcesi yaşamak direnmektir, tersinden okursak direnmek yaşamaktır.

Yaşamak elbette bütün bulardan bir damladır. Hayat çok kısadır. Kimine göre "bir içimlik su", kimine göre Bir ağacın gölgesi kadar kısadır. Tüm olumsuzluklara rağmen, tüm dayanılmaz acılara, hüznülere rağmen hayat yaşamayı değer. Önemli olan yaşamı anlamlı kılmaktır. Yaşamdan tad almasını bilmektir. Daha güzel, daha yaşanılabilir bir gelecek için çaba sarf etmektir, üretmektir. Yaşamı kaderin pençesinden kurtarıp avucumuza kotarabilmektir. Eğer kendin için, ailen için, halkın için, ülken için, insanlık için bir şeyler yapıyorsan budur yaşamak. İnsanlık için, gerektiğinde tanımadığın birini yaşatmak için ölebiliyorsan budur yaşamak.

Şair Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın dediği gibi

Söyle sevda içinde türkümüzü
Aç bembeyaz bir yelken
İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken

İnsanlar dallar bulutlarla bir
Aynı mavilikten geçmiştir
İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken.

İki şiirimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

HAYAT BU MU

Kültürdeşinle eş
Gönüldüşinle yoldaş olmalıymış
Hoppa hoppalaaa
Kültürlü kültürünü
Mezara mı götürecek
Kültürsüz hep
Kültürsüz mü kalacak
Hayat bu mu
Hor görmek nedir
Yılanların uykusu mu
Büyük ağaç filizi gölgeleyecek
Kanatlamayacak mı hiç
Yaşamı engellemek
Yaşamın tortusu mu

YAŞAMAK

Her gün 20 saat çalışmaksa
Yokluğa alışmaksa
Bir lokma ekmek uğruna
Kedi köpekle dalaşmaksa
Halk düşmanlarına
Boyun eğmekse
Çile çekmekse ömür boyu
Yaşamak
Ölüm can olsun bana....

2007

İsmail Cömertoğlu

HASAN ÖĞRETMEN

Bir nisan gününün ilk ışıkları pencereden dostça girmeye çalışıyordu. İçerde yapılacak işlerin çokluğundan, karmaşıklığından ve zorluğundan kıvranan, hangi açmazın öncelikle çözülmesi gerektiğini düşünen Hasan öğretmen ışıkları seyrediyordu. Işığın içeri girmesiyle odanın içi apaydınlık olmuştu. Hasan "Ben bu köye ışık olmalıyım. Güneş gibi doğmalıyım her yere, karanlıkları yok etmeli, cehaleti boğmalıyım." diye düşündü. Hasan çevresine ışık olmak için sabırsızlanıyordu. Işığın içeri girmesiyle geçmişi anımsayan Hasan ister istemez içini dökmeye başladı:

Bundan bir ay önceydi. (.....E'nin İ...köyünde göreve başlamıştım. Geceleri rahatım kaçıyor, içerimde dönen bıçak beni inletiyordu sanki. Geçekten kutsal görev öğretmenliği yüklenmiştim. Hani hanım abla çocukları kazmayı eline aldıkça elleri kabarıyor, ama çalıştıkça gurur duyarlar, alınterinin ürününe beklerler. İşte ben de bu durumdaydım artık. Hayatı toz pembe görüyordum. İnsanların hepsinin saf ve temiz kalpli olduklarını kabul ediyordum. Görevimin kutsallığının ve zorlugunun bilinceydim. Görevim o minicik yavruları okutmakla bütünlenemezdi. Köyün yolu, çeşmesi beni bekliyordu. Yolsuz konak, çeşmesiz durak olmazdı. Bu konak, bu durak gerçek anlamda bütün değilken ben evde rahat oturamazdım. Hemen köylülerle el ele vererek yolu ve çeşmeyi tasarlanamayacak kadar kısa sürede yaptırdım. Okulum toprak damdı, sırası, tahtası yarımdaydı sanki. Okulumun çatısını hemen yaptırdım. Öğrencilerimin ders araç ve gereçlerini yazışmalar sonucu çeşitli kurumların yardımıyla temin ettim. Kısa sürede öğrencilerimle, halkımla bütünleşmiştim.

İşlerim yoluna giren su gibi akıyordu. Köylüler beni çok iyi anlıyorlardı ve bana her konuda yardımcı oluyorlardı. Aradan çok geçmemişti. Günden güne içime sinen çilelerin sonsuzluğu beni kıvrandırıyor. Gün geçtikçe hayatlarını anlatıp beni benden kopararak yokluğa sürükleyenler artıyordu. Bunları dinleyip gerçeği anladıkça aç bir kurt gibi içimi kemiriyordum. Beni çilden çileye sokan köylülerin gözümle tanık olduğum hayatlarıydı. Köylüler suyun buyruğuna girmiş bir yaprak gibi ağanın buyruğundaydılar. Su yaprağı kayadan kayaya çarpar ya ağa da köylüleri karın tokluğuna çalıştırır, terden tere sokardı. Köylülerin hali vicdanı olan her insanın yüreğini yakardı. Köylüler böyle çalışır, terden, yorgunluktan kan kusarken ağa da fındırdek koltukta oturur, fos bıyıklarını kıvrır, emir üstüne emir buyurur, hanımıyla utanmadan, yerin dibine batmadan köylünün alınterini, geleceğini yer, şişerdi....

Bu gerçeği doğru okuyan, bu gerçeğe beş duyusuyla tanık olan ben duruma seyirci kalamazdım. Halkıma yapılan zulme sessiz kalamazdım. Çünkü sessiz kalmak durumu kabullenmektir. Zulme boyun eğemez, ağalığı, feodalizmi hoş göremezdim. Bu benim için ölüm kalım meselesiydi. Bu topraklarda ya ağalık ya ben dedim ve bu anlamda mücadelemi yoğunlaştırdım. Ya ağalık yok olacak, ya da ben ölecektim. Bu benim ölüm kalım savaşımdı. Parolam 'ya hep, ya hiçti.'

Yine bir gün ışıklar bana umut verdi, yol gösterdi. İçimde ağalığı kaldırma, ağaların o zorba yaşamını sona erdirmeye isteği filizlendi ve bu filiz gün be gün boy attı.

Öğrencilerimle baş - kol durumundaydık. İlköğretim müdürlüğünce mesleğimin en başarılıları arasında sayılıyordum, ama bu bana yetmiyordu, yetmez de. İdeallerim tatmin olmuyordu, olmaz da. Çünkü çevremde ağalık hüküm sürüyor, zulüm tüm acımasızlığıyla canavarlığını kuyordu. İnsanların bir yaprak örneğinin suyun akımına kapılmasına göğüs geremiyordum.

Bir gün umut dolu olarak dışarı fırladığımda bir köylüyü o yaprak durumundayken gördüm, sigortalarım attı ve o köylünün suyun akımına kapılmasına engel oldum. Köyün tellalını çağırarak 'köyde toplantı var' diye çağrıda bulunmasını istedim. Tellal talimatı samimi duygularla halka duyurdu. Bir süre sonra ben de odaya girdim. Kapıdan başımı içeri soktuğumda köylüler bana yer vermek için yerlerinden fırlıyorlardı ki kendimi hemen yere attım ve böylece yaralı kuşun çırpınarak sızlamasına engel oldum. Çünkü salonda oldukça yaşlı insanlar da vardı ve onlar da kalkmaya çalışıyorlardı. Oturumda ağa yoktu. Ağa zaten istemediği toplantılara, daha doğrusu kendi düzenlemediği toplantılara katılmazdı. Orurumu insan haklarıyla açtım. İnsan haklarını anlayabilecekleri bir dille anlatarak onların beyinlerine kazdım. Dönemin gerçeklerini sindire sindire anlatarak bu devirde ağanın, ağalığın olamayacağını belirttim.

Ağa da ağaydı hani. Köylünün hiç malı yoktu. Köylü çalışır ağa yedi. Seçimlerde bile ağa hangi partiyi isterse köylüler o partiye oy verirlerdi. Deyim yerindeyse köylüler köle, ağa köle sahibiydi. Artık bu çağdışı duruma son vermek gerektiğini anlattım.

Kısa sürede köylüler aynen umut ettiğim gibi hareket ettiler. İsteklerimin oluşmasına gözleriyle tanık olan ağa müthiş fitillenmişti "alacağı olsun öğretmen Beyin" diyor, başka bir şey düşünmüyordu.

Bir gün maaş almak maksadıyla şehre gidiyordum. Günün batmakta olan ışıkları arasında bir kaç ağa züppesi tarafından yolum çevrildi. Bir derenin kenarında bulunuyorduk. Birden bire beş sopanın kafamda patladığını hissettim. Gözlerim karardı, neyin ne olduğunu anlayamadan yere yığılıverdim. Ertesi sabah bir çoban tarafından görülüp bakılarak köye getirilmiştim. Olanları çobandan öğrendim. Ellerim arkamda bağlıymış. Tanınmaz durumda olan vücudum yara, bere, kan revan içindeymiş. Çamurun içinde bir kütük gibi yatıyormuşum.

Bu yetmemiş. Ağa hemen şehre inmiş, siyasilerle görüşmüş. Köylülerin alınterini aksırınca, tıksırınca kadar siyasilere zıkkımlatmış. Çok geçmeden siyasiler ağanın talebi doğrultusunda meseleyi hal etmişler. Daha iyileşmeden bana yol görünmüştü. Köylülerin ağanın avucundaki alınteri elinden olmayarak aleyhime iş görmüştü. Doğunun en ücra köyüne sürgün edilmişim başka bir ülkeye sürgün edilircesine. Her zaman bana huzur veren ışıklar yarın onu

elimden alacaklardı. Babamın, dayımın, halamın, teyzemin parası aleyhime işlemiştir. Sabahın ışıklarıyla yolculuğa başlamak için köylülere Allaha ısmarladık diyerek yeni ışıklara doğru koştum. İşte böyle! Bu kamyon değil, kağıdı bile görmeyen köye eğittiklerimin alınteriyle gelmişim. Bu köye geldiğimde ne okulu, ne ahırını belliydi. Yolu yolağı görülmüyordu. Bana rahat verecek olan ışık bu sorunların çözüme kavuşturulmasından doğacaktı.

Yine eski deneyimlerime dayanarak ve halkla bütünleşerek eksikleri yıldırım hızıyla giderdim. Kelimenin tam anlamıyla köylülerin yüreğinde yer etmişim. Ne yazık ki rahatım yerinde değildi. Ağalığın katmerlisi orada vardı. Bu kez de.....

Öğretmen bu. Ne gecesi var ne gündüzü. Ne barınağı var, ne durağı. Durmadan çalışıp didinir, Verir verir hep, hiç almaz o. Düşman uyusa da, su uyusa da o hiç uykuya dalmaz. Vatanın her bucağı, her ocağı birdir Onun için. En ücra köyde bile sıkılmaz. Bucak bucak dolaşır ülkeyi öğretir öğretmen her zaman doğru ilkeyi. Bir mum gibi durmadan yanarak çevresine ışık saçır. Bir taraftan sevilir, bir taraftan dövülür, ama her zaman insanlık için, aydınlık için, yaşanılabilir bir dünya için çabalayarak ölümsüzlüğe gömülerek ölür.

GAMLANMA GURURLAN

Şu keçi yolundan gideceksin
Yayan yapıldak, kağıdı da değil.
Gamlanma öğretmenim gururlan
Sen böylece uygarlığa gideceksin.
O keçi yolu var ya öğretmenim
O keçi yolu bir köye gider
Duvarlarında tezek kurutulan
Gamlanma öğretmenim gururlan
Sen o köyü eğitmekle yüreceksin
Koş öğretmenim o köye koş
Göğsün kabara kabara koş
O köyün köyündür
Ayakların kabarsa da koş
Sen o köyün biderisin
O köyde bir bataklık var
Kurumak için seni bekler
O köyde bir yatak var
Aydınlanmak için seni bekler
O yatakta cahil binler var
Kurtulmak için seni bekler
Koş öğretmenim göğsün kabara kabara
Koş ki onların da göğsü kabara
O tezekli ellerdir seni koruyan
O tezekli ellerdir acunu kuran
Koş öğretmenim koş onlara
O tezekli elleri öp onlarla coş
Onları cahil sanma öğretmenim
Aslında biri bin bilgin değer
Ama neye yarar öğretmenim
Sensiz 'elifi' mertek sanırlar
Büyük küçük fakir zengin...

İsmail Cömertoğlu

Gidin Buradan

Akşamın yatsı vaktiydi. Üç aylık bir yorgunluk ve özlemden sonra kapıdan eve sevinç dolu olarak girdim. Babam, annem ve kardeşlerim sobanın çevresinde oturuyorlardı. Yüzleri soluk ve bezgindi, acı ve öfke doluydu, kapkaraydı. Hiç birisi hayata gülümseyemiyordu.

Üç ay kadar uzun bir süre görüşemediğimiz halde bana hoş geldin demek için kendilerini zorluyorlardı sanki. "hoş geldin" kelimesi dudaklarının arasında sürtüne sürtüne çıkıyordu. Her sene sevgilisine koşar gibi beni kucaklayan bu eller kurumuştu sanki... Bana uzanmıyordu o eller...

Aradan çok geçmedi, halam nefes nefese telaşla içeri daldı. Ayakta duramayacak kadar yaşlı olduğu halde ayak üstü acele acele, karıştıra, karıştıra konuştu. "Buradan gidin, çabuk toz olun, toz olun. Hadi ne duruyorsunuz, toz olun çabuk. Ailecesine eviniz, barkınızla kaçın. Bu geceden tezi yok kaçın, kaçın buradan. Artık sizi yaşatmazlar, ocağınızı söndürürler, ocağınıza incir ağacı dikerler sonra. Kaçın, kaçın, gidin buralardan." dedi ve zindandan çıkarcasına kendisini dışarı attı, gitti hemencecik.

Olayın nedenini sormaya gerek yoktu. Anlamıştım ailemizin içini burkan, evimizi zindana çeviren nedeni. Evet, amcam eski bir davadan dolayı katil olmuştu, kinini yenememiş, iki cana kıymıştı. Bundan bizim bir suçumuz yoktu, yoktu ama olmuyor. Nasıl olsa yakın akrabasıydık katilin. Amcam katliamdan sonra dağa kaçmıştı, bizler topun ağzında kalmıştık. Biz de düşmanların gözünün önünde kaybolmalıydık. Uzaklara, bilinmez yerlere gitmeliydik. Gecenin ikisinde hiç uyumamış olarak yola koyulduk. Silahlarımızı bir avcı taşımaktaydı, biz taşıyamazdık. Birisi görürse haber verir, anamızı ağlatırlardı. Üzerimizde fazla yük yoktu. Yoldaki çamur sırtımıza kadar çıktığı için ağırlığımız oldukça artıyordu ve yol almakta zorlanıyorduk. Yolumuz uzadıkça uzuyordu. Gökyüzünü kapkara bir yağmur bulutu kaplamıştı, hafiften yağmur çiseliyordu. Gece yüklendiği kapkara bulutun etkisiyle daha bir gece olmuştu. Birbirimizi zor seçebiliyorduk. Zaman zaman birbirimize dokunduğumuzda uykusuzluktan kapanan gözlerimiz açılmakta zorlanıyor, tüylerimiz diken diken oluyordu.

Gecenin sessizliğinde yürüdüğümüz halde kafamda silah sesleri ve korkunç haykırışlar yankılanıyordu. Hayal kuruyordum, daha doğrusu kabus görüyordum. Yolda düşmanla karşılaşılıyor, birbirimizi kurşun yağmuruna tutuyorduk. Neticede ben ölüyordum. Ailemizi kara bir duman bürüyor, kalplerimizde yuva kuruyordu. Bundan sonra artık anamızın kucağına giremezdik, ana kucağı kadar değerli olan o atadan, deden kalma toprak bana düşman olmuştu. Sanki ayağımın altında duran bir atom bombası gibiydi. O kucak bana açılmıyordu, o kucağa koşamıyordum. O kucağa koştukça, daha doğrusu oradan uzaklaşmadıkça ölmeye ve öldürmeye razı olacaktım. Kavakuşluk gelip çattığında yüreğimizin burkulması durdu, üstümüzdeki buhran dağıldı. Ana kucağı gibi sıcak olan topraklarımızda uzaklaşmıştık. Artık çok uzaklarda bulunuyorduk, Bir anlık öfkenin ve kinin maliyeti bizi topraklarımızdan koparacak kadar pahalıya mal olmuştu. En kötüsü de yüreklerdeki kin tohumları daha da boy atmıştı.

1969

İsmail Cömertoğlu

Hayata Yön Vermek

Hayat çok kısadır. Hani bir içimlik derler ya. Biz geçici yaratıklar bu bir içimlik hayatın akımına kapılmış gidiyoruz bir sarı yaprak örneğın. Hayat bizi istediğı kayaya çarptırıp istediğı kayadan saptırabiliyor. Yok, yok ama hayır.. Hayat bizi istediğı gibi değıştiremez, değıştirmemeli de. Biz hayatımıza yön vermeli, istediğimiz gibi yaşamalıyız artık. Hayat bizi kayadan kayaya çarptırmamalı... saptırmamalı da. Biz hayatımızı avucumuza almalıyız kaderin pençesinden. Biz kayadan ovaya saptırmalıyız hayatımızı. Hayatın kısa olduğunu bilmeli ve tadında yaşamalıyız.

İyi ama bu zorun, bu olmazın sırrı nerde? Nasıl becerebiliriz bunu? Hayatımızı kaderin pençesinden nasıl kurtarabilir, kotarabiliriz avucumuza?...

Olmazın sırrı hayatın kendisindedir. Hayata dönük yaşarsak sırrını çözemeyeceğimiz olmaz yoktur. Hayat o kadar anlam yüklü, o kadar ağır bir sözcüktür ki dünya bile, evet dünya bile o kadar ağır bir sözcük değildir. Dünya hayatın içindedir ve hayatla biçim kazanır.

Hayatı avucumuza kotarmanın en iyi yolu hayata bakmaktır. Hayata bakarak hayatımızı kayadan saptırabiliriz. Hayata her zaman bardağın dolu tarafından bakmak elbette iyidir, ama bu her zaman doğru değildir. Hayattaki yanlışlarını ve eksiklerini görmeyen onları düzeltme zahmetinden bulunmaz ve sürekli hata yapar, dolayısıyla hayatına yön de veremez.

Bir atasözümüz vardır "Geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer." deyi. Bu sözden de anlaşılacağı gibi geçmişe bakmak, iyi günlerin kıymetini bilmek, kötü deneyimlerden de ders çıkarmak gerekir. Geçmişimize sahip olursak her zaman daha doğru yola gireriz. Ancak geçmişteki başarılar bizi şımartmamalıdır aksine daha iyisini yapmaya özendirmelidir.

Evet... Hayatın bir anlık neşesi, kederi ve hederi insana öyle şeyler kazandırıyor, öyle şeyler kaybettiriyor ki deme gitsin...

İsmail Cömertoğlu

Tarık

Babasını görür görmez hıçkırarak ağlamaya başladı, Tarık. Oğlunu ağlarken gören babanın yüreği parçalandı, kanadı derinden.

"Gel oğlum benim bahtı kara oğlum." dedi ve oğlunu bağrına basarak kendisi de katıla katıla ağlamaya başladı.

Tarık'ın şalvarı yırtılmış, gömleği kirden katmerleşmişti. Ana özlemi, baba özlemi içindeki Tarık on bir yaşındaydı henüz. Ağustosta annesi ağır bir şekilde hastalanmış çok geçmeden Gaziantep Amerikan Hastanesi'ne yatırılmıştı. Hastalıktan kıvranarak ölümle pençeleşen ana çocuklarını düşündükçe kendinden geçiyordu. Hele hele Tarık aklına gelince yüreği parçalanıyor, mahvoluyordu.

Tarık köyünden uzak Çöplü Köyü'nde Mehmet Ağa'nın tarlasına babasının ektiği fasulyenin bakımıyla uğraşıyordu. Oysa eline daha kürek bile almamıştı. Koyun, kuzu gütmüştü bugüne kadar. Anası fenalaşıp babası iş göremeyince böyle işleri yapmak zorunda kalmıştı. "Başa gelen çekilir." Diyen Tarık, fasulye tarlasında geceli, gündüzlü çalışıyor, yarı aç, yarı çıplak yaşıyordu. Ona bir tas kap yemek verecek kimsesi toktu. Bir ara Sülükilde kalmış, orada yiyip içmişti. Ama utanıyordu. Başka sofralarda yemek yerken içi eziliyordu. Tarık acıktığında annesinden bile yemek istemeyecek kadar çekingen ve içine kapanıktı.

Bir ara Mehmet Ağa Tarık'ı evine aldı da orada yedi içti ve yattı. Ama yediği içtiği Tarık'a yaramıyor, bir sülük gibi kanını emiyordu sanki. Yatak bir diken olmuş, bedenine batıyordu. Tarık, Mehmet Ağalarda kaldığı sürede hep azarlanıyor, kendisine sürekli emir veriliyordu. O da azarlandıkça ürküyor, titriyor ve geceleri altını ıslatıyordu. Tarık'ın babası geldiği gün Mehmet Ağa'nın hizmetlisi Fidan çamaşır yıkıyordu. Babası gelmezden az evvel,

"Tarık elbiselerini ver de yıkayayım." dedi Fidan. Zaten her çamaşır yıkadığında aynı sözü söylerdi. "Tarık yok, yok!" deyip geçiştiriyordu. Ne yapabiliirdi ki? Bütün gün ortalıkta anadan doğma çıplak gezemezdi ya.

Oğlunu kirler içinde perişan halde gören babası iç gömleğini ve donunu çıkarıp Tarık'a verdi.

"Bunları giy elbiselerini çıkar yıkansın." dedi.

Tarık kendisine söyleneni yapıp elbiselerini yıkaması için Fidan'a verdi. Tarık'ın elbiselerinde bitler cirit atıyordu.

Çamaşırlar yıkanıp kuruduktan sonra Tarık elbiseleri getirdi. Babası:

"Bakalım elbiselerin iyice temizlenmiş mi?" diyerek elbiseleri kontrol etti. Elbiseler yeterince kaynatılmadığı için bitlerin çoğu ölmemiş, cirit atıyorlardı hâlâ. Bu manzara karşısında babanın gözleri sulandı. Tarık babasının üzüntüsünü gözlerinden anladı ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

"Allah'ım bunu da mı görecektim, bunu göreceğime keşke gözlerim kör olsaydı! Niye onu bu duruma soktun, niye, niye?" diye isyan etti oracıkta babası. Oğlunu sımsıkı bağrına basarak katıla katıla ağladı. Tarık da babasıyla birlikte ağlayarak kendinden geçti.

Bir süre sonra kendine gelip ayağa kalktılar. Baba uzunca ve kalın otlar, çitlikler kopardı, elbiseleri onların üzerine sererek üzerindeki bitleri bir güzel temizledi.

Tarık elbiseleri giyindikten sonra "Baba anam nasıl, anam ne zaman gelecek, ben daha ne kadar böyle sürüneceğim?" diye sordu.

Babası:

"Kaygılanma oğlum, dar günün ömrü az olur. Annen beş gün sonra eve gelecek, biraz daha dayan. Bu günler geçecek, ailemiz tekrar bir araya gelecek ve temizliğe, sağlığa, huzura, mutluluğa kavuşacağız. Bu günleri unutma, her gün bu günlerin acısını ve elemi hisset ve bu durumlardan kurtulmak için de oku, oku, oku." dedi.

Babasının bu konuşması sırasında Tarık'ın duyguları depreşti, gözleri dumanlanıp sulandı. Tarık kendini toparlayarak, oracıkta söz verdi:

"Unutmayacağım babacığım, bu günleri hiç ama hiç unutmayacağım. Bundan sonra okuyup büyük bir adam olup tüm insanların fakirlikten, ezilmişlikten kurtulması için ömrümün sonuna kadar çalışacağım."

Ulusal Egemenlik ve Çocuk bayramında Çocukların Durumu

Bugün kurtuluş savaşını yöneten, cumhuriyeti kuran, ülkeyi çok kısa zamanda çağdaş ülkeler düzeyine ulaştıran kurucu meclisin 100. Yıl dönümü. Günümüz koşullarında ne yazık ki milli egemenlikten bahsetmek ve meclisin gücünden bahsetmek çok olası değilse de ulusal egemenlik bayramı kutlu olsun. Emperyalizme karşı kurtuluş mücadelesinde halka önderlik yapan ulu önder Atatürk bu bayramı geleceğimizin sahibi ve de bekçisi olan çocuklara armağan etti. Bu bayram çocuklara kutlu olsun. Atatürk sayesinde dünyanın bütün çocukları 23 Nisanı bizimle birlikte bayram olarak kutlarlar.

Çocuk bayramı kutlayan tek ülke olan ülkemizde rakamlarla çocukların durumuna bakalım; TÜİK verilerine göre günümüzde 17 bin 47 çocuk gelin vardır. Bu oran resmi evliliklerin yüzde 3.1'i demektir.

Nisan 2020'de açıklanan TÜİK verilerine göre ekonomik faaliyetlerde çalışan 720 bin çocuk vardır. Yine TÜİK verilerine göre Çalışan çocukların yüzde 70.6'sı erkek, yüzde 29.4'ü kız çocuğudur. Çalışan erkek çocukların yüzde 34.4'ü, çalışan kız çocukların yüzde 34'ü eğitim hayatına devam edememektedir.

İş Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisinin açıkladığı verilere göre 2019 yılında 67 çocuk iş kazalarında hayatını kaybetmiştir. 2020'nin ilk 3 ayında 7 çocuk hayatını kaybetmiştir. 2011 – 2019 yılları arasında 4 bin 104 çocuğun yaşam hakkı ihlal edilmiştir. 2020 yılında 8'i mülteci olmak üzere 9 çocuğun yaşam hakkı ihlal edilmiştir.

2006 yılında 2 bin 337 çocuk cinsel istismarı varken günümüzde 21 bin 518 çocuk istismarı kayıtlara geçmiştir. Yani 2006 ile 2019 yılları arasında çocuk istismarı 10 kat artmıştır.

2018 ağustos ayında yapılan en son TÜİK verilerine göre 2017 yılına ait suça sürüklenen çocukların sayısı 107 bin 984'tür.

İHD'nin açıklamalarına göre en son yasallaşan infaz yasasından önce 3 bin 100 tutuklu ve hükümlü çocuk vardır. Ayrıca 780 çocuk anneleriyle birlikte cezaevlerinde kalmaktadır.

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımız bu tabloyu hak etmiyorlar. Partizanca duygulara kapılmadan çocuklarımızın uğradığı bu haksızları ortadan kaldırarak onların eğitime devam etmelerini sağlayacak koşulları yaratmak hepimizin sorumluluğu ve görevidir. Yukardaki tabloya göre çocukların bayram etmesi ancak ve ancak sözde olur.

TBMM'nin daha etkin olduğu, egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu geliştirilmiş parlamenter sistemde kutlanacak daha güzel bayramlar.....

İsmail Cömertoğlu

Sokağa Çıkma Yasağı ve Sosyal Devlet

Salgın dönemlerinde sokağa çıkma yasağı izolasyonun sağlanması için zorunludur. Ancak ekonomik korkulardan dolayı ÷lkemizde alınan kısmi gönüllü karantina salgını önlemeye yetmez. İş, aş peşinde koşanlar sosyal mesafeyi koruyamadıkları için virüsü evlere taşıyarak evdekilere bulaştırırlar. Bu durum salgının yayılmasını hızlandırır. Devleti yönetenler video konferansla toplantılar yaparak kendilerini koruma adına destanlar yaratırken üretim durmasını diye işçileri atölyelere, fabrikalara göndermek emekçileri virüsün kucağına atmak ve halkın sağlığını tehlikeye atmaktan başka bir şey değildir. Ayrıca insanlara “evde kal” demek yetmez. Önemli olan onları evde tutabilmektir. Salgın döneminde karantina, izolasyon, toplumsal hareketliliğin kısıtlanması, üretimin durdurulması, çalışanların evlerinden tutulması ve ihtiyacı olanlara temel gıda ürünlerinin gönderilmesi, elektrik, doğalgaz, su ve kira gibi faturaların devlet tarafından ödenmesi bir zorunluluktur. Bu sosyal devletin kaçınılmaz görevidir. Sosyal devlet “sosyal mesafeyi koruyun” derken insanları iş, aş ve fatura ödeme kuyruğuna sokmaz. Sosyal devlette Yargıtay emrivaki para toplamaz. Okul müdürleri vasıtasıyla çocukların harçlıkları istenmez, öğretmenlerin maaşlarından yardım için kesinti yapılmaz. Emekçilerden bağış için para istenmez. Ayrıca sosyal devlet bu konuda eleştiri yapanları gözaltına almaz, aksine onların eleştirilerini dikkate alır. Sosyal devlet ABD’de olduğu gibi 18 yaş altındakilere 500 dolar, 18 yaş üstündeki vatandaşlarına 1200 dolar verir. Almanya’nın yaptığı gibi serbest çalışana geri ödemesiz 5000 avro para verir. Sosyal devlet Kanada başbakanı gibi “siz sağlığınıza düşünün, para bizim işimiz.” Diyerek halkına güvence verir. Bekarlara 4 ay boyunca 1200 dolar, evlilere 2400 dolar verir. Sosyal devlet halkın sağlığını geçimini güvenceye alır. Bu nedenle para, pul düşünmeden sokağa çıkma yasağı ilan eder ve geçim sıkıntısı çekenlerin asgari ihtiyaçlarını karşılar. Sosyal devlet cezaevlerinde can güvenliği kendilerine emanet edilen tutuklu ve hükümlüleri ayrımsız olarak virüsten korumak için serbest bırakır.

İsmail Cömertoğlu

Korona Virüsünün Yayılmasında Suçlu Kim?

Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan salgının yayılmasında Avrupa ve Amerika'yı sorumlu tutuyor. Amacı hükümetin korona ile mücadele konusundaki başarısızlığını örtbas etmektir. Türkiye korona salgınıyla ilgili olarak alması gereken önlemleri zamanında almadığı gibi halen sokağa çıkma yasağı ilan etmeyerek çalışan kesimleri göz göre göre virüs canavarının kucağına atıyor ve virüsün hızla yayılmasını engellemeyerek halkın sağlığını tehlikeye atıyor. Bu, ekonomik korkularla yapıldığı herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Buna rağmen cumhurbaşkanı "Biz hem hazırlık, hem malzeme, hem de müdahale konusunda sağlam bir duruş gösteriyoruz. Covid – 19 hastalığını bulaştıranlarda Avrupa ve Amerika hikayesi olması düşündürücüdür. Hastalığın teşhisinde ve vaka sayısının artmasından sonra yetersiz kalmaları çok açıktır. Türkiye bu tedbirleri alarak hastalığın ülkemize gelmesini geciktirmiştir." Diyerek suçlu aramaktadır. Suçlu aramaya gerek yok, çünkü:

Dünyanın başka yerlerinde olduğu gibi Türkiye'de de herkes salgının yurt dışından geleceğini biliyordu. Hatta umre sonrası yurda dönenlerin virüs riski taşıdıkları bilinmekteydi. Korona virüsü Aralık 2019'un başlarında Çin'de görülmüş ve dünyaya yayılmaya başlamıştı. Virüsün yayılacağı bilinmesine rağmen umre ziyareti engellenmemiştir. İran'da salgın olduğu bilindiği halde İran sınırı kapatılmamış ve virüsün Anadolu'ya yayılması engellenememiştir. Bu durumda elbette ki suçu başkasına atamayız. Salgının yayılmasının sorumluluğu iktidardadır. Zamanında yurt dışından gelenler ve umreden dönenler test edilerek devlet gözetiminde karantinaya alınmış olsaydılar bu virüsten çok az zararla kurtulurduk ve ekonomimiz bu kadar zarar görmezdi, insanlarımız aç ve açıkta kalmazdı.

Cumhurbaşkanı "Türkiye tüm tedbirleri alarak hastalığın ülkemize gelmesini geciktirmiştir." diyerek aslında önlemlerin zamanında alınmadığını itiraf etmektedir. Bu aynı zamanda salgınla mücadeledeki beceriksizliğin ve başarısızlığın itirafıdır. Salgının yayılmasında hayati önem taşıyan maskelerin haftalarca dağıtılamamış olması bu beceriksizliği ona katlamıştır. 11 Martta ilk vaka tespit edildiğinde testleri yapabilen merkez sayısı sadece 6 idi. 16 Mart 2020'de sağlık bakanı "laboratuvar sayısını 16'ya çıkaracağız." dedi. Sağlık bakanı 20 Mart 2020'de Çin'den gelen test kitlerinin yurda geldiğini açıkladı. Bütün bu açıklamalardan anlaşıldığı üzere hükümet yeterli test kitini zamanında hazırlayıp bütün ülkeye dağıtmayı başaramadığı için yayılmayı engelleyememiştir.

Şunu belirtmekte fayda vardır. Virüslü hastaların hangi ülkeden geldiği önemli değildir. Yapılması gereken o hastaların yurda girişlerinde tespit edilip devlet kontrolünde izole edilmesidir. Özet olarak şunlar yapılmış olsaydı bu canavardan çok az zararla kurtulablirdik:

- 1.Sınır kapılarında herkese test yapıp pozitif çıkanlar devlet gözetiminde izole edilseydi.
- 2.Yeterli sayıda test merkezi açılmış olsa kısa sürede daha çok insana test yapılmış olsaydı.
- 3.Aile hekimlerine zamanında karantinayla ilgili yetkiler verilmiş olsa ve gerekli imkanlar sağlanmış olsaydı.
4. Zorunlu sektörler dışında üretim durdurularak anlamlı bir sokağa çıkma yasağı uygularak daha fazla izolasyon sağlanmış olsaydı.

Ne yazık ki hükümet hastalığın yurda geleceğini bildiği halde gerekenleri zamanında ve eksiksiz yapmamıştır. Bilim kurulunun kararları gecikmeli olarak uygulanmış veya uygulanmamıştır. Kararlar eksik ve gecikmeli alınmıştır. Dolayısıyla alınan kararlar virüsün yayılmasını engelleyememiştir. Virüsün yayılmasının tek ve etkili önlemi ekonomik korkuları bir tarafa bırakarak zorunlu sektörler dışında üretimi durdurarak, işsiz kalanlara işsizlik fonundan asgari ücret kadar para ödeyerek uygulanabilir sokağa çıkma yasağı ilan ederek tam izolasyonu sağlamaktır. Vatandaş olarak alınan tedbirlere uyarsak salgını önlemeye katkımız olur. Bu hepimizin görevidir.

İsmail Cömertoğlu

Başkanlık Sistemi

Başkanlık sistemine geçişimiz üzerinden 3 yıl geçti. Referandum döneminde başkanlık sisteminin her derde deva olacağı iddia ediliyordu. Ne yazık ki başkanlık sistemi başlı başına sorun oldu. Umutlar suya düştü. Zenginleşeceğimize daha fakirleştik. Demokratikleşeceğimize hak, hukuk, adaleti kaybettik. Yargı siyasallaştı, Hak ve özgürlüklerde gerileme oldu. Medya ve sosyal medyada katı sansürün uygulanmasına bağlı olarak gelişen oto sansürden dolayı insanlar ya sustular ya da ağır bedeller ödemek zorunda kaldılar. Günümüz koşullarında Türkiye en çok gazeteci ve politikacının cezaevlerinde olduğu ülkedir.

Başkanlık yönetiminde gün be gün fakirleştik. Birkaç yıl önce kişi başına düşen gelirimiz 12 bin 500 dolar iken 2019'un sonunda (korona etkisi olmadan önce) 9 bin dolar civarına geriledi. Başkanlık sisteminde denge denetim olmadığı için israf artar, hükümet sınırsız harcamalar yapar. Bu durum bütçe açığının büyümesine sebep olur. Başkanlık sistemine geçmeden önce bütçe açığı 23 milyar dolar iken 2019 sonu (korona etkisi olmadan önce) 123 milyar dolar olmuştur. Sınırsız harcamalara dağlar dayanmadığı için başkanlık sistemi 2 yılda T.C.M.B.'sının "kara gün" ihtiyaç akçesini bile yuttu. Türk lirası hızla değer kaybetti. Ekim 2016'da 3 Türk lirası 1 dolar iken 24 Nisan 2020 itibarıyla 1 dolar 6,98 Türk lirası oldu. Buna bağlı olarak enflasyon hızla büyüdü ve korkunç bir hayat pahalılığı oldu. 3 yıl önce işsizlik yüzde 10 civarındayken 2019'da (korona etkisi olmadan önce) yüzde 14,7 olmuştur. TÜİK'e göre iş aramadıkları halde iş olsa çalışacakların sayısı 2 milyon 786'dır. Bunlar da işsiz sayılırsa 2020 Ocak ayında 7 milyon 148 bin işsiz vardır ve işsizlik oranı yüzde 20,77'dir.

Başkanlık sistemi güven vermediği için yatırımlar kesilmiş olup paralar yurt dışına kaçırılmıştır. İş insanları paraları için daha güvenli ülkelere gitmişlerdir.

Son 3 yılda 800 bin civarında insanımız temelli olarak başka ülkelere göç etmiştir. TÜİK verilerine göre bunların büyük bir çoğunluğu şehirli, genç ve üniversite eğitilidirler. Beyin göçünün ülkemize zararı onlarca milyar dolardır ve telafisi imkansızdır. Newyork Times'in varlık göçü incelemesine göre 2016 ile 2017 yılları arasında Türkiye varlıklı diliminin yüzde 12'sine denk düşen 12 bin dolar milyoneri servetlerini yurt dışına aktarmıştır. Bu durum başkanlık sisteminin getirdiği güvensizlikten kaynaklanmaktadır.

Başkanlık sisteminde ülkemiz cumhurbaşkanının kararnameleriyle yönetiliyor. Haziran 2018'den sonra 1400 madde kanunla, 2135 madde kararnameyle düzenlenmiştir, Üstelik 1400 kanun maddesinin sadece 17'si temel kanun niteliğindedir, diğerleri yürütme tarafından hazırlanan yasalardır.

Başkanlık sistemi yaradan çok zarar vermiştir. Derhal referandum yapılarak TBMM'sinin etkin olduğu güçlü parlamenter sisteme geçilmelidir.

İsmail Cömertoğlu

Yalan Ve Hırsızlık

Karamuklu tepesinde koyunlarımı yaymaktaydım (otlatmaktaydım). Güneş batmak üzereydi. Artık sürüleri köye yönlendirmenin zamanı gelmişti. Koyunlarımı her şeyden habersiz yayarken Çöplü köyünün sürüsü yakınımda köyüne doğru gidiyordu. Sürü oradan uzaklaştıktan on beş dakika kadar sonra sürünün geldiği taraftan gönülleri okşayan bir zil sesi duydum. Kulaklarımı kabarttım, o tarafa doğru baktım. Çok geçmeden az önce yanımdan geçen sürüden ayrılmış olduğu anlaşılan biri karabaş, diğeri karakaş iki koyun geldi ve koyunlarıma katıldılar. Karakaş koyun sürünün izinden meleyerek koşarak gitti. Koyunlarımın içinde kalan Karabaş koyunun boynunda çok güzel bir zil vardı. Zil ruhumu ta derinlerden okşadı. Gönülüm zile düştü. Her şeye rağmen sürünün izinden giderek "Ali" diye bağırarak çobana seslendim. Cevap alamadım. Zili çobandan isteyecektim ve yalvara yakara alacaktım. Bunu gerçekten çok istiyordum.

Zili almadan edemeyeceğimi anladım. Koyuna yakınlık gösterdim tuz yedirerek. Koyunu rahatlıkla yakaladım. Zili çevirip okşadıkça gönülüm bir hoş, çok hoş oluyordu. Zili dikkatle evirip çevirdim, çıkarmak için uğraştım, ama çözemedim. Zil kayış ve telle bağlanarak koyunun boynuna takılmıştı. Üzerimde bıçak ve benzeri kesici alet yoktu. Zili mutlaka almak, kendime mal etmek istiyordum. Elime iki taş aldım. Koyun yanımdan hiç ayrılmıyordu. Zilin bağıni taşlar arasında ezerek zili koyunun boynundan çıkarıp cebime koydum. Zilin bağıni da bir çalının içine attım saklarcasına.

Cebimde zilin sesi duyuluyordu. Bu sesin duyulmaması ve zilin bulunmuş olduğu hissini vermemesi için hayli zaman düşünüp yoruldum. Zili toprağa sürttüm, bir taşla kazıdım. Zili bulmuş olduğumu böylece kabul ettireceğimi kesinleştirdim. Akşam yemeği olarak yemek için taşların arasında topladığım kuzukulağı vardı. Kuzukulağını akşam evde ekmele dürüm yapıp yiyecektim. Zilin sesinin duyulmaması için zilin içine kuzukulağı doldurdum ve cebimin en altına yerleştirdim.

Koyunlarım da iyi doymuşlardı. Koyunlar hopluya hopluya neşeyle koşuyorlardı. Ben de bir hazine bulmuş gibi neşeliydim. Babam olağan üstü neşemi fark etti ve ekledi. "Ne o Ergin, koyunlarım doydu diye neşeden kanatlanıyorsun, sanki uçacaksın ha " dedi. "Neşem ondan değil baba, ondan değil" dedim. Babam "peki öyleyse niye bu kadar neşelisin, anlatsana" dedi. "Peki, baba bir dakika bekle, geliyorum" dedim. İçeri girdim, cebimden zili çıkararak babama koştum ve zili babama göstererek anlatmaya başladım:

"Karamuklu'daydım baba. Koyunların arkasında gezerken ayağım bir şeye takıldı. İster istemez eğilip baktım. Bu zilmiş meğer ayağıma takılan şey. Yarısi toprağın içindeydi. Baksana paslanmış da. Bulduğumda taşla kazıyıştım buraları" dedim. Babam dediklerime aynen inandı. Zili çalmış olabileceğimi aklına bile getirmedim. Zaten bu ilk hırsızlığımdı. Babam "hangi koyunun boynuna takmak istiyorsun oğlum" diye sordu. "Kısır karakaş koyunumun boynuna takmak istiyorum baba" dedim. Babam isteğimi uygun gördü ve sağlam bir iple zili karakaş koyunun boynuna taktık. Gerçekten çok alımlı ve çalımlı, bir o kadar da sevimli olan karakaş koyun zil boynuna takılınca havasından geçilmez oldu.

Sabahleyin koyunlarımla köyün yamacındaydım. Bir anda o koyunun benim koyunlarımın arasında olduğunu fark ettim. Birden bire bozuldu. O koyunu akşamdan başka koyunlara katmıştım, zili benim aldığım anlaşılmasın diye. Bu bağlamda şaşkın şaşkın etrafa bakınıyordum. Vakit kava kuşluktu. Aşağıdan Topal Ali sopasına dayanarak seke seke geldi yanıma. İçimi bir korkuyla karışık sıkıntı kapladı. Topal Ali zili sesinden tanıdı. Önce sessizce kendi koyununu yakaladı, okşadı biraz. Sonra benim karakaş koyunumun yanına gitti, koyunun boynundaki zili çözmeye çalışırken "bu koyun kimin" diye sordu. Önce cevap vermedim, daha sonra korkuyla, titreyerek kısık sesle "Azizgilin" dedim. Ali topaldı, ama güçlüydü. Koyununu omuzlayarak iniş aşağı denizdeki bir dalga gibi ine kalka, ine kalka yoluna devam etti. Zili boynundan alınan karakaş koyunum mahzun mahzun ve üzgün üzgün Topal Alinin arkasından baktı uzun süre. Topal Ali gittikten sonra hem koyunların hem de benim neşem kaçmıştı. Karakaş koyun beyninden vurulmuştu sanki. Akşama kadar hiç yayılmadı, yemedi, içmedi.

Akşamleyin eve geldiğimde babam beni sorguya çekti. "Zili ne yaptın oğlum, karakaş koyun bugün çok düşünceli?" "Zili aldılar baba. Bir topal adam geldi, zorla aldı koyunun boynundan zili. Onda sonra koyun hiç yayılmadı" dedim. Babam, "seni yalancı hırsız seni" diyerek yüzüme bir şamar vurdu. Gözlerim çingılandı. Anam "hak ettin. Bu zilin yüzünden baban neler yaptı bir bilersen" dedi. "Ne yaptı anne" diyerek kulak kabarttım. Annem anlatmaya başladı: "Babanla ekin tarlasından geliyorduk. Sırtımda sekiz aylık kardeşin vardı. Ak toprakta Topal Aliye rastladık. Baban zili hemen tanıyiverdi. "Zili nerde aldın Ali?" dedi. Ali "zil benimdi, onun için aldım Bayram amca" dedi. Baban nasıl oğlumun bulduğu zile sahip çıkarsın diyerek adamcağızın üstüne yürüdü, yakasına yapıştı ve öfkeyle yumruklamaya başladı. Baban yumrukladıkça Ali, "etme Bayram amca zil benimdir, bu koyunun boynundan alınmıştır" diyerek yalvarıp yakarmaya başladı. Baban sanki öfkesinden kudurmuştu, senin yalan söyleyeceğin aklına bile gelmiyor, vurdukça vuruyordu fukaracağıza. Baktım olmayacak. Bebeği yolun kenarına bıraktım, babanın ayaklarına kapandım, kollarını tuttum. Yalvardım, yakardım ve nihayet adamı babanın elinden kurtardım. Yoksa adam senin yalanının kurbanı olacaktı.

Anam anlattıkça suçumun ağırlığını anladım. Ölümünden kurtulmak pahasına da olsa yalan söylememek için kendi kendime söz verdim.

Aradan çok geçmedi. Karakaş koyun delirdi. Kestik karakaş koyunu ve etinin bir lokmasını bile yemeden güneşte kurutup kışın yemek için kuzuların havşasına serdik. Koyunları kuşluğa getirdiğimde annem çok halsiz bir durumdaydı. "Ne o ana rahatsız mısın?" dedim. Annem "rahatsızlığım başını yesin" dedi ve devam etti:

"Yaptığını beğendin mi? Hani karakaş koyunun eti?" "Ne oldu ana, ne oldu" dedim. Anam "Mısırı çapalamaya gitmişim. Bir baktım ki, Aldanlar'ın köpeği havşaya girmiş, koyunun etini yiyor. Koşarak nefes nefese geldim. Ama boşuna, ben gelinceye kadar köpek hepsini yemişti. Yorgunluğum bana kar kaldı. Yaptığını beğendin mi? Bir zil için bir koyundan olduk ve paha biçilmez manevi zarara girdik'.

1969

İsmail Cömertoğlu

Sadık Aşıklar

Babam sofada yatıyor, daha doğrusu uyuyordu anamla. Yatağımdan doğruldum. İçimde bir his, daha doğrusu bir istek vardı. Yaktıkça beni yakıyor, yandıkça koşmak, sana gelmek istiyordum hemencecik son hızla. Sofanın sol direğinin dibinde kap kacaklar duruyordu. Leğenin altında biricik koyunumuzun sütü muhafaza edilmekteydi. Bir ara kulak kabarttım. Babam karnından rahatsız olacaktı ki "off karnım" inlemeleriyle oflayıp pufluyordu. Yerimde rahat duramadım. Yatağım bana batıyordu sanki. Kalktım, kapların olduğu yere gittim. Bir su içtim kana kana. Yine de yangınım sönmedi. Yatağıma döndüm, İçimdeki istek yüreğimde kendi kendine dönen bir bıçağın sızısını veriyordu. İçim yanıp yanıp kavruluyordu. Babam daha kıvranıyordu, ama aldırış etmedim. Kedi kovalarcasına "kid, kid" diyerek kedileri kovacakmış gibi kapların bulunduğu yere koştum. Kedi leğenin altındaki süte göz koymuştu, onu kana kana içmek istiyordu. Kediyi kovdum, tekrar içeri girdim, ama duramıyordum. Kemiriliyordum sanki. Kedi olmadığı halde yine kediyi kovalarcasına dışarı çıktım. Daha da kıvranan babam bu davranışlarımdan kuşkulandı. Ama çektiği acılar daha baskın gelmiş olacak ki aldırış etmedi, ben de aldırış etmedim.

Sana gelmeye karar verdim. Gözlerim içerinin karanlığından kurtulurken senin yatağının yukarısında bulunan gölde bir ışıkla sulandı. Korkuyla karışık bütün hislerim köreldi, umutlarım kırıldı. Bu sıralarda sizin ekinin sulama günü olduğunu düşündüm. Gölün üstündeki şahsın abin olduğunu bildiğimden yaşama küsmüşçesine yatağıma döndüm. Üşüyen ayaklarımı yorganın altına soktum. yalnızca seni ve aşkıma düşündüm. Yanına gelmeden edemeyeceğimi düşünerek yatağının başucunda sallanan dalları, hatta dalların yapraklarını seyre daldım....

İçimdeki yangının sarhoşluğuyla uykuya dalmış olduğumu düşünerek yatağımdan fırladım. Sana gelmek, seninle olmak istiyordum. Zaten kaç gündür sen de hep yanına gelmemi istiyordun. Yatağımda üç yaşındaki kardeşim Veli yatıyordu. Veli uyanırsa ağlardı, annem "Filiz Veli'yi bana getir" derdi. Sesimi duymazsa yokluğumu anlardı. Ama anlasındı. Zaten beni nöbetleşe beklerlerdi babamla. Muhtarın oğlu zorbalıkla beni kaçırmak istiyordu. Ben onu değil, seni seviyordum. Durum anlaşılırsa fena olurdu. Ne demek, Bir kız bir oğlanın yatağına gitsin, hem de gece vakti. Ne olursa olsun daha çok yanmamalıydım. Ne pahasına olursa olsun sana gelmeliydim. Akla mı sığar Filiz'in gece yarısı bir erkeğin yatağına gideceği. Oldu işte. Dayanamadım, içimdeki yangının tesiriyle parmaklarımın ucu üzerinde babamın yatağından geçtim. Oradan geçerken yüreğim aniden "hop" etti, sonra serinledi. Artık hiç bir şey düşünmüyordum. Yalnızca seni ve aşkıma düşünüyordum. Yatağının içinde bulunduğu bahçe iğde çitleriyle çevriliydi. Gece zifiri karanlıktı. Karanlıkta sana koşuyordum. Elime bir çalı parçası geçti. Onu sallaya sallaya sana, yatağına gelen geçeceği buldum. Ateşten kaçarcasına bahçeye fırladım. Yatağına yaklaştıkça yandım, yandıkça sana, yatağına atılmak istedim. Ama korkuyordum, gölün üstündeki abinin üşüyerek yatağına gelmiş olabileceğini düşündüm. Başucuna geldiğimde artık her tarafım uyuşmuştu. Hislerim son derece kamçlandı. Dayandım ama. Yatağına kıvrımlarına kadar inceledim. Kilimin fazlasını yatağın üstüne çekmiştin. Yatağın ortasındaki kıvrımlar yatakta tek bir kişinin yattığını belirtiyorsa da ben çift olarak düşündüm. Ağabeyinin gece vakti gidecek başka yeri yoktu çünkü. Hafiften eğildim, Yorganına dokundum, yalnız yattığından emin olduktan sonra yorganın bir ucunu üstünden attım. Ateşim yükseldi. Daha uyanmamış olduğun halde beni mıknaşın demir zerreciklerini çektiği gibi çekiyordun. Bir an dudaklarına yapışmak istedim, ama öpmedim. Ürkeğinden korkuyordum. İşaret parmağımla sol omuzuna dokundum, tesir etmedi. "Ergin, Ergin" diye fisıldadım. Hemen fırladın yataktan. Ben yandığım gibi sen de yanıyordun. Aniden dudaklarımız yapıştı. Bir an dudak dudağa kaldık. Hayata yeniden doğduğumu, dünyanın en iyi tatlarının dudaklarıma dolduğunu hissettim. Beraberce yatağın üstüne oturduk. Elbiselerin üzerindeydi, yalnız montunu çıkarmış öyle yatmıştın. Beni uzun süre beklediğin gün gibi aşikârdı. Bendeki mutluluk eksiksiz sende de vardı. Bunu sözlerinle onaylandın. "İşte gerçek aşk, işte Anadolu'nun saf ve katıksız, gösterişsiz aşkı. İşte ölmez aşk. ...Ve işte sadık iki âşık. Artık gidebilirsin. Sana gel demiştim duygularımın esiri olarak, geldin işte. Hadi git, tertemiz aşkıma lekelenmesin. Ola ki duygularımızın esiri olur mantıklı düşünemeyiz. Artık gidebilirsin, gitmelisin. Değil mi ki sadık bir sevgilisin, ömrümce sana sadık kalacağım ve her şart altında seni mutluluğun zirvesine erdirmek için çalışacağım. Sen ki benim için canından, kanından, kutsalından vazgeçmeyi göze aldın, beni dünyada biricığın olarak seçtin. Sen ki Anadolu'nun büyük kızıydın. Elimden gelir mi seni sevmemek? Gözüme, dizime durmaz mı bana beslediğin sevda?"

Sen söylendikçe kendimden geçtim. Sen hep konuş, ben hep dinleyeyim istedim. Yanında kalmak, seninle olmak, seninle aynı havayı teneffüs etmek istiyordum. Ama gitmek zorundaydım. Bir an daldığını hissettim. Dalgın dalgın havaya bakıyordun. Olur olmaz, ister istemez ben de baktım. Başımızın üstündeki dalda iki serçe cilveleşip sevişiyorlardı. İkimiz de benimsemiş olmalıyız ki bu eylemi, yaşamımızın beraber sürmesi gerektiğini düşünerek serçelere özenerek birbirimizin yüzünü, gözünü yaladık. Dudakların gözümden kulaklarımın dibine, oradan yalınarak çenemin altına kaydı. Bitmez bir hazla yaladın her tarafımı. Göğsüme dokundun biraz... Ve dudak dudağa geldik tekrar. Dünyalar bizim olmuştu o an. Dudaklarımız bizlere o sarsılmaz güveni kazandırmıştı. "Hadi git, uyanır annen, baban. Bizlere, aşkıma leke gelir. Hayatımıza, dünyaya leke gelir" dedin ve ayağa kalktın. Sen kalktıktan sonra ben de fırladım. Ellerim ellerindeydi. Beraberce yürüdük. Geçerinin ağzında durduk. Beni eve götüremezdin. Elimizden olmayarak tekrar kucaklaştık, sarmaş, dolaş olduk. Kalplerimiz, ruhlarımız birleşti sanki. İstemeye istemeye bıraktık birbirimizi, ikimiz de takatsız kalmıştık. Olduğun yerde yıkılırcasına ardımdan bakakaldın. Ben de gözüm, gönlüm sende olarak

mutluluk içinde yatağıma koştum. Hiç kimseye hissettirmeden bunu başardđım için Tanrı'ya şükürler eyledim.....

1968

İsmail Cömertoğlu

Kahrolsun Yoksulluk

Saat on sularıydı. Hava oldukça serindi. Ağabeyimle köyün yamacında davarın yanındaydım. Mehmet ağanın orada görünen tarlasına nohut ekmiştik yarıcı olarak. Baktım ki Mehmet ağanın kızları nohutları yolup yolup atıyorlar. “Abiciğim, bu kızlar niçin ekine zarar veriyorlar?” dedim. Abim “boş ver, aldırma.” dedi. Ekine doğru koştum. Küçük kızları azarladım. Kızlar köye doğru koşup gittiler, ben tekrar abimin yanına döndüm. Beş dakika geçmeden kızlar tekrar gelip nohudu yormaya ve çevreye atmaya başladılar. Çağırdım, bağırdım olmadı. Dayanamadım, koştum, her birisine birer sille vurdum. Kızları dövdüğümü gören abim bir dakika içinde kan ter içinde yanıma geldi. Abim yakama yapıştı, beni sarstıkça sarsıyordu. Sarsıntı neticesinde bitkin düşmüştüm. Abimin yüzüme indirdiği sillenin karşı dağdaki yankısıyla kendime geldim, öfkemi dışı vurdum. Coştum, çağladım. “Ne oluyor abi, beni niye böyle dövüyorsun? Suçum ne, ne haksızlık, ne yanlışlık yaptım? Çıldırдың mı abi? Ne hıncın var benden alacak? Niye böyle kan ter içinde kalmışsın? Niye? Bütün bunlar niye?” Abim de dolmuş ki içini dökmeye başladı: 'Ekmeğimizi elimizden aldıracağsın. Bizi işsiz, yolsuz, yoksul bıraktıracağsın. Yolsuz, yoksul kalan beni, seni, annemi, babamı ve küçükleri ne yaparım? Bizi sokağa dökmekten ne kazanacağsın? Hiç yapmadığımız dilencilik de mi bize yaptıracağsın? Ekmek kapımızı, geçim kapımızı kapattın kardeşim. Yırtılmaktan usanmışsın, bitmişsın zaten. Ekmeğimizin elimizden alınacağından korktuğum için seni dövdüğümden dolayı beni affet. Beni anla kardeşim. Biz Mehmet ağanın tutsakları, köleleri sayılırız. Bu böyle gelmiş, böyle gider. Mehmet ağa isterse bizi güldürür, isterse öldürür. O ne derse biz yapmak zorundayız. Bunu yapmazsak katığımız, ekmeğimiz kesilir, hayatımız zorlaşır. Karın tokluğuna da olsa, sürünerek yaşasak da ağaya tutsaklık yapmak zorundayız. Ağanın dediğini yapmazsak açlıktan ölüme mahkûm oluruz. Kim bize iş verir ki? Kim kapımızı açar, bize ekmek verir ki? Kim midemizdeki burguyu dindirir ki? Söylesene, söylesene, söylesene...” dedi ve hıçkırılmaya başladı. Zaten ben çoktan ağlamaya başlamıştım. Biteviye hıçkırıyordum. Ağlaya ağlaya gözlerim kan çanağına dönmüştü. Ağabeyimle sarıştık, Birbirimizin göğüslerini ıslattık göz yaşlarımızla..... Ve ağlaya ağlaya kahrettik yoksulluğa, hepsinden çok da bozuk düzene..

1969

İsmail Cömertoğlu